

2 e Trettondedagen

Psalmer: 236, L705 (Ps89), 246, 437, L724, 259

Texter: Jes 55:1-4, Upp 22:16-17, Joh 4:5-26

Nåd vare med er och frid från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus. Amen.

Låt oss be!

Herre Jesus, lär oss idag att du kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat. Det är också vårt hopp. Amen.

I dagens evangelium hörde vi hur Jesus lotsade en samarisk kvinna fram till övertygelsen att han är Messias som ger frälsningen genom tron helt gratis. Det är själva kärnan i den frälsande tron.

Jesus hade kommit till en samarisk stad som hette Sykar. Vid brunnen inledde han ett samtal med en samarisk kvinna genom att be henne om lite vatten att dricka. Han fick aldrig något vatten av henne. Inte av ovänlighet på något sätt, utan hon blev så överraskad av att han talade med henne att hon kom av sig. Sedan utvecklade sig samtalet så att hon istället bad honom om det levande vattnet.

Under samtalets gång lär vi känna kvinnan som en vänlig själ som ställde ärliga frågor för att försöka förstå. Vi kunde ha väntat oss något annat, för Johannes gör noteringen att judar och samarier inte umgås med varandra. Motsättningen mellan folkgrupperna hade sina rötter långt tillbaka i tiden. På 700-talet före Kristus var Assyrien en världsmakt som försökte få kontroll över den här delen av världen. Deras trupper började föra bort folket i Israel i fångenskap till andra delar av imperiet. I deras ställe fick andra folk flytta till Israel. De folk som blev flyttade till Israel blandade sig med de israeliter som assyrierna lämnat kvar. På det sättet uppstod också en blandreligion. Man dyrkade hedningarnas avgudar samtidigt som man dyrkade den ende sanne Guden. På Jesu tid använde samarierna som sin heliga skrift Moseböckerna som man skrivit om på några ställen, men de använde inte profetböckerna. Man deltog inte i gudstjänsterna i templet i Jerusalem utan tillbad vid berget Gerizim i Samarien. Judarna umgicks inte med samarierna och kvinnan i vår berättelse kunde mycket väl ha tagit avstånd från Jesus med en gång, men hon tilltalade honom hövligt ”herre” och när Jesus avslöjade hemligheterna i hennes liv så svarade hon inte ”mitt privatliv angår inte dig” utan erkände honom som en profet som kunde läsa hennes liv. Under hela samtalet var hon öppen och försökte förstå. Och hon hade lätt för att förstå. Det får vi se som ett Guds under genom ordet, för av naturen är människan blind för de andliga sanningarna.

Kvinnan gav aldrig Jesus något vatten att dricka. Men Jesus erbjöd henne Guds gåva: *levande vatten*. Det är bara Jesus som ger denna gudomliga gåva. Det ligger i Jesu ord: *"Om du kände till Guds gåva och vem det är som ber dig: Ge mig lite att dricka, då skulle du ha bett honom, och han hade gett dig levande vatten."*

Jesus använde ett bildspråk. Kvinnan skulle strax förstå att han inte talade om vatten ur brunnen. Det levande vattnet är det andliga och eviga liv som vi får genom den nya födelsen. I Johannes tredje kapitel kan vi läsa om hur Jesus undervisade Nikodemus om detta. Det andliga livet jämförs med vatten därför att det är absolut nödvändigt för alla människor. Situationen så långt i berättelsen var denna: här var en kvinna, död i synd, och Jesus erbjöd henne andligt och evigt liv som en Guds gåva.

Jesus hade kopplat Guds gåva till sig själv, men lite vagt, för han hade talat om sig själv i tredje person. Jesus hade inte sagt rakt ut: det är jag som ger evigt livet. Istället ledde han henne steg för steg att först erkänna honom som en profet och sedan till övertygelsen att han är Messias genom vilken Gud ger vatten som ger evigt liv till dödliga syndare.

När kvinnan frågade "varifrån får du det levande vattnet" så hade hon förstått att det underbara vatten Jesus erbjöd måste ha en annan källa än brunnen han satt vid. Och när hon frågade "är du större än vår far Jakob" så hade hon förstått att det var något speciellt med Jesus som erbjöd henne det levande vattnet. Jesus bekräftade båda frågeställningarna:

- Ja, jag talar om ett annat slags vatten än man kan hämta från denna brunn.
- Ja, det är jag som ger det levande vattnet. Jesus sa: *"Den som dricker av det här vattnet blir törstig igen. Men den som dricker av det vatten jag ger honom ska aldrig någonsin törsta. Det vatten jag ger blir en källa i honom med vatten som flödar fram till evigt liv."*

Kvinnan fick alltså bekräftat att Jesus talade om ett annat slags vatten än det som kom från brunnen. Och att det var något speciellt med Jesus som ger levande vatten åt var och en.

Jesu svar är självklart. Den som dricker vanligt vatten blir törstig igen, det vet alla. Men det är lika självklart att ingen kan släcka själens törst med något annat heller som världen har att erbjuda. Pengar, nöjen, makt, framgång, säg allt som människor strävar efter. Inget av detta kan släcka själens törst. Men den som dricker av det vatten som Jesus ger ska aldrig någonsin törsta. Bara vetskapen att det finns vatten släcker inte törsten. På samma sätt hjälper det inte någon att bara veta att Jesus erbjuder levande vatten. Det är den som dricker av vattnet som aldrig någonsin ska törsta. Hur dricker vi då det levande vattnet som Jesus ger? Om vattnet är det eviga livet så motsvarar drickandet tron. Det är bara genom tron på Jesus som vi syndare får liv.

Jesus förklarade närmare det levande vattnets kraft: *Det vatten jag ger blir en källa i honom med vatten som flödar fram till evigt liv.* Det finns inget vatten i naturen som har en sådan effekt, så det är helt klart att Jesus undervisar om en andlig sanning. Det är en sanning fast den verkar otrolig. Jesus gör detta under. Det är han som ger vattnet som *blir en källa som flödar fram till evigt liv.* Det kan sägas med andra ord så här: Jesus bevarar den som genom tron fått andligt liv till det eviga livet i himlen.

Kvinnan visade att hon förstått Jesu ord, åtminstone till en del, när hon svarade: *"Herre, ge mig det vattnet, så att jag slipper bli törstig och gå hit och hämta vatten."* Hon hade förstått att det vatten som Jesus gav inte kom från Jakobs brunn. Hon hade förstått att det var ett annat slags vatten som bara Jesus kunde ge. Hon hade förstått att det hade sådan kraft så att den som drack vattnet slapp bli törstig igen.

Nu tog Jesus ytterligare ett steg för att föra henne fram till en rätt tro. Han sa: *Gå och hämta din man...* Hon svarade: *jag har ingen man.* Hon kunde ha ljugit. Som samarisk kvinna kunde hon ha svarat en jude: "mitt privatliv angår inte dig, sköt dig själv." Men hon bekände sanningen, *jag har ingen man.* Och Jesus fyllde i resten av hennes bekännelse: "fem män har du haft och den du nu har är inte din man." Hon protesterade inte utan med sin tystnad godkände hon Jesu ord, ja, hon sa att han var en profet. Hon erkände att han var en sann Guds profet som kunde läsa hennes förflutna på detta sätt.

Första delen av Jesu samtal med den samariska kvinnan hade enbart varit evangelium. Det skulle inte ha varit bortkastat även om Jesus lämnat det så. Kvinnan hade ju gjort sitt bästa för att försöka förstå Jesu undervisning och hon hade också fått en ökad förståelse. Men för att hon skulle få en full förståelse av nådens ord så var det nödvändigt att konfrontera henne med synden. Det är bara förlorade och ångerfulla syndare som till fullo uppskattar nåden

När hon förstått att hennes förflutna låg i öppen dag för Jesus så försökte hon inte komma undan skammen. Nu frågade hon honom var hon skulle gå för att bli renad från sin synd. Skulle hon gå och tillbe på berget Gerizim som samarierna hade gjort i århundraden. Eller skulle hon gå till templet i Jerusalem för att offra som judarna gjorde. Vad Jesus svarade måste ha verkat fullständigt otroligt för henne: *"Tro mig, kvinna, det kommer en tid när det varken är på det här berget eller i Jerusalem som ni ska tillbe Fadern.* Att en jude skulle säga att Jerusalem inte längre skulle vara den rätta platsen för tillbedjan måste ha varit en stor överraskning för henne. Judarna hade ju alltid hävdade att Jerusalem och templet var den plats Gud utvalt för den rätta gudstjänsten. Jesus sa inte att platsen för gudstjänst var betydelselös i den tid som då var, men i en nära framtid så skulle samarierna tillbe Fadern varken på berget Gerizim eller i Jerusalem.

Vi vet att Jesu förutsägelse gick i uppfyllelse. Gud hade utvalt tempelberget som platsen för gudstjänst. När Salomo nästan tusen år tidigare invigde templet så fyllde Herrens härlighet hela huset. Det var Guds godkännande av gudstjänsten vid templet. Men alla offer, alla reningar och ritualer, högtider och offerpräster som var knutna till tempelgudstjänsten i Jerusalem, pekade fram mot Messias fullkomliga offer en gång för alla. När Jesus talade med den samariska kvinnan var tiden för uppfyllelsen nära. Gudstjänsten vid templet i Jerusalem gick mot sitt slut. Jesus skulle själv fullborda allt när han dog på korset och uppstod på tredje dagen. Han var det fullkomliga offret, Guds lamm som tog bort världens synder. Och den rätta gudstjänsten skulle inte längre vara bunden till en speciell plats som Gud utvalt - *varken på det här berget eller i Jerusalem ska ni tillbe Fadern*, sa Jesus.

Det är inte platsen utan sättet för tillbedjan som är det viktiga. Jesus sa till kvinnan: *det kommer en tid, och den är redan här, när sanna tillbedjare ska tillbe Fadern i ande och sanning. Sådana tillbedjare vill Fadern ha. Gud är ande, och de som tillber honom måste tillbe i ande och sanning.* Det innebär inte att det är fel med en yttre ordning för gudstjänsten, en liturgi. Det innebär inte heller att det är fel att fira gudstjänst på en bestämd plats, i kyrkan. Men sanna tillbedjare ska tillbe Fadern *i ande*. Det är motsatsen till en yttre mekanisk gudstjänst där man prickar av på listan att man gjort allt som är föreskrivet. Muslimernas böner fem gånger per dag, där de ska falla ner i rätt riktning och recitera ett stycke ur koranen oavsett om de förstår det eller inte, är ett exempel på en sådan mekanisk gudstjänst. Mekanisk gudstjänst finns också inom kristenheten när man rabblar böner eller tanklöst hastar igenom liturgin. Att tillbe *i ande* innebär att gudstjänsten kommer av hjärtat.

Men det är inte heller så att det viktigaste är att hjärtat är med - att man har en uppriktig tro oavsett vad man tror på. Jesus säger att de som tillber Fadern måste tillbe *i sanning*. Det innebär att all sann tillbedjan och gudstjänst rör sig inom ramen för sanningen – inte vilken sanning som helst som människor valt att tro på utan den sanning som Gud uppenbarat för oss i sitt ord. Det är bara den tillbedjan och gudstjänst som är i enlighet med Skriften som behagar Fadern. Det är en tillbedjan av den ende sanne Guden, Fadern, Sonen och den helige Ande, så som han uppenbarar sig i Skriften. Det är en gudstjänst där vi bekänner att vi är förlorade syndare så som Bibeln lär oss och prisar Guds förlåtande nåd i Jesus Kristus. En tillbedjan i sanning är vi som tiggare som tar emot förlåtelse utan att ha förtjänat det. Det är Guds välsignelser över sina förlåtna barn, det är glädjen över den nåd som ges i nådens medel, det är vårt liv i tacksamhet för Guds välgärningar, osv. Det är bara en sådan tillbedjan i ande och sanning som är välbehaglig inför Gud.

Så vad gällde kvinnan behövde hon nu inte skynda iväg till Jerusalem för att frambära offer för att bli renad. En ny tid hade kommit för henne och alla syndare.

Hon kunde tillbe Fadern i ande och sanning helt enkelt genom att ta emot Faderns nåd som Jesus erbjöd henne och sedan med själ och hjärta prisa Fadern för hans nåd. Och att Jesus kunde säga ”*det kommer en tid och den är redan här när sanna tillbedjare ska tillbe Fadern i ande och sanning*” berodde på att han var där. Tiden var redan inne därför att Jesus, Återlösaren var där. Han skulle helt visst fullborda det återlösningsverk han nu påbörjat.

Kvinnan svarade på allt Jesus hittills sagt: *"Jag vet att Messias ska komma, han som kallas Kristus. När han kommer ska han berätta allt för oss."* Hon kunde lika gärna ha tillagt: ”precis så som du nu gjort.” *Jesus sade till henne: "Det Är Jag , den som talar med dig."* Eftersom Jesus känner vad som finns i varje människas hjärta så visste han vad kvinnan behövde höra just vid detta tillfälle. Han hade väckt en längtan hos henne efter Messias som skulle berätta allt när han kom. Jesus sade nu till henne att han var Messias som berättat för henne allt som hennes själ behövde höra.

Jesus bekräftar i kontakten med den samariska kvinnan att han är Frälsaren som kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat. Genom sitt ord gör han fortfarande samma sak för oss. Det är hans inställning till oss syndare och det mål han vill uppnå också med oss, att söka upp och frälsa det som var förlorat, för att vi ska bli rätta personer att tillbe Fadern i ande och sanning. Amen.

Låt oss be!

Vi tackar dig Jesus att du kommit för att uppsöka och frälsa syndare. Kom med din frälsning också till oss. Vi tackar för att du gett oss frimodighet att komma inför Gud med våra böner och lovsånger och veta att det är vad Gud söker hos oss. Bevara oss i sanningen till evigt liv. Amen.